

жінки можуть перебувати у космосі лише половину часу в порівнянні з чоловіками, що обмежує їхні можливості для кар'єри.

Наразі дві жінки-астронавтки, які зараз знаходяться на Міжнародній космічній станції, Крістіна Кох та Джессіка Мейр планують разом здійснити прогулянку у відкритому космосі 21 жовтня 2019 року. Це буде четверта з десяти подібних космічних прогулянок, які мають відбутися впродовж найближчого часу. Це буде перший, виключно жіночий, вихід у відкритий космос.

Варто зазначити, що, хоча космонавти та космонавтки виконали загалом понад 200 космічних виходів для будівництва та обслуговування Міжнародної космічної станції, лише 15 жінок змогли «прогулятися» космічним простором.

Література

1. Цей день в історії. Перша жінка-космонавт: веб-сайт. URL: <https://www.jnsm.com.ua/h/0616M/> (дата звернення: 18.10.2019).

2. 10 найвідоміших жінок в космосі: веб-сайт. URL: <https://lviv.com/urban/10-naividomishykh-zhinok-v-kosmosi/> (дата звернення: 18.10.2019).

3. Жінки у космосі: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Жінки_у_космосі (дата звернення: 18.10.2019).

4. NASA готує першу цілком жіночу космічну прогулянку: веб-сайт. URL: <http://space.com.ua/2019/10/07/nasa-gotuye-pershu-tsilkom-zhinochu-kosmichnu-progulyanku/> (дата звернення: 18.10.2019).

5. 50 років людей в космосі: Європейські жінки в космосі: веб-сайт. URL: http://www.esa.int/About_Us/ESA_history (дата звернення: 18.10.2019).

УДК 347.77:629.78(043.2)

Кохтюк В.А., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пильгун Н. В., к.ю.н., доцент

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ХОДІ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Із розвитком дослідження космосу постала проблема захисту прав інтелектуальної власності, яка виникла у ході космічної діяльності. Законодавства країн не готові до надання допомоги у разі посягання на інтелектуальну власність у ході інтелектуальної діяльності. Проте провідні космічні держави та організації намагаються знайти шлях до вирішення проблеми.

На III конференції ООН з космосу 1999 року було зазначено, що сьогодні існує тенденція залучення до дослідження космосу та космічних проектів багато приватних компаній, які в свою чергу є міжнародними. Разом із тим було констатовано, що швидка комерціалізація космічної діяльності неможлива, оскільки космічне законодавство не готове до таких змін [1, с. 3].

Широке дослідження проблеми захисту прав інтелектуальної власності у процесі космічної діяльності пов'язана із міжнародним проектом – Міжнародна космічна станція. Мета цього проекту – співробітництво в космічній галузі: проведення досліджень в умовах мікрогравітації. Протягом переговорів виявилось, що інтелектуальна власність відіграє важливу роль щодо встановлення юрисдикції та контролю над елементами станції, а також визначення прав власності на винаходи та відкриття, які будуть здійснені на борту лабораторії у космосі.

Тому при вивченні питання про право інтелектуальної власності у космічній діяльності було виокремлено дві основні проблеми.

Проблема придатності застосування національних та міжнародно-правових регуляторів інтелектуальної власності до умов діяльності в космічному просторі. Це питання було обговорено у Європі та у висновках дослідження було зазначено, що відкриття або винахід, зроблені у космічному просторі, можуть бути запатентовані на Землі без ускладнень, але постає інше питання – яким чином патенти будуть захищені у космічному просторі із урахуванням того, що вони не підлягають під юрисдикцію жодної з держав.

Друга проблема полягає у тому, що неможливо визначити негативний вплив, який може завдати інтелектуальна власність у процесі обміну технологіями.

Проблему захисту прав інтелектуальної власності у процесі космічної діяльності намагаються розв'язати Комітет ООН з космосу, ЄКА та вчені-правознавці. На цей час не існує міжнародного документа, який би регулював чи встановив би рамки використання об'єктів інтелектуальної власності, що виникли внаслідок космічної діяльності. Проте самі держави намагаються врегулювати ці проблеми у своєму законодавстві. Наприклад, у Кодексі США передбачена стаття щодо винаходів у космічному просторі (розділ 35, частина II, глава 10 статті 105), яка, своєю чергою, встановлює, що «будь-який винахід, зроблений, використаний або проданий в космічному просторі на космічному об'єкті або його компоненті, що знаходиться під юрисдикцією або контролем США, розглядається як зроблене, використане або продане на території США, за винятком будь-якого космічного

об'єкта або його компонента, які окремо вказані або іншим чином передбачені в міжнародній угоді, стороною якого є США або будь-яка інша держава, або будь-якого космічного об'єкта або його компонента, внесеного до реєстру іноземної держави відповідно до Конвенції про реєстрацію об'єктів, що запускаються до космічного простору» [2, с. 377].

Також держави на сьогодні при співробітництві в сфері космічної діяльності передбачають умови використання об'єктів інтелектуальної власності в міжнародних угодах двостороннього та багатостороннього характеру.

В Україні в жодному нормативно-правовому документі з космічної діяльності не зазначено принципів, за якими б захищалося право інтелектуальної власності. Україна ж, як і більшість держав, практикує підписання додатків з інтелектуальної власності до рамкових угод з дослідження та використання космічного простору в мирних цілях [3, с. 21].

Виходячи з вищевикладеного зрозуміло, що хоча проблема захисту прав інтелектуальної власності в сфері космічної діяльності виникла кілька десятиків років тому, але і сьогодні немає чітких пропозицій щодо врегулювання відповідних відносин на міжнародному рівні. Були розроблені деякі шляхи вирішення цієї проблеми:

- чітке визначення об'єктів інтелектуальної власності, які можуть бути створені в результаті діяльності в космічному просторі.

- розробка загальних принципів захисту прав інтелектуальної власності в сфері космічної діяльності.

Отже, захист прав інтелектуальної власності у сфері космічної діяльності містить у собі ряд проблем, одне з головних – відсутність єдиного правового документу, який регулював би порядок вирішення цієї проблеми. Його розробка би вирішила цю проблему та дозволила би без ускладнень монополізацію космосу, що сприяло би розвитку економіки на Землі.

Література

1. Беглий О.В. Третя конференція ООН з космосу і проблеми розвитку права інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність. 2000. № 4. С. 3-9.

2. Космічне законодавство країн світу: тематичне зібрання (російською та англійською мовами). Том 1. Загальні питання космічної діяльності. Державне регулювання / відп. ред. Н.Р. Малишева, Ю.С. Шемшученко. Київ: Атіка, 2001. 448 с.

3. Концепція космічної діяльності в Україні в 1998-2012 рр. Київ: НКАУ, 1997. 30 с.